

Posudek oponenta na magisterskou diplomovou práci
Michala Šopíka
Rakouská bezpečnostní politika po roce 1989. Od neutrality k solidaritě

Praha 2013, IMS FSV UK

Autor si pro svou diplomovou práci vybral bezpečnostní téma a soustředí se na změny ve vývoji bezpečnostní politiky Rakouska od konce studené války.

Práce má logickou strukturu, která téma dobře rozvíjí, opírá se o relevantní dokumenty, reprezentativní výběr literatury a internetové zdroje vládních a mezinárodních institucí. Výzkumné otázky se soustředí na hlavní aspekty vývoje rakouské bezpečnostní politiky – na charakter rakouské neutrality po konci studené války, míru zapojování do snah o zajištění mezinárodní bezpečnosti a podíl na mezinárodním krizovém managementu a na limity a omezení, se kterými se rakouská politika musí vyrovnávat.

V úvodu autor zdařile zasazuje téma do širšího kontextu poválečného vývoj Rakouska a jeho zahraniční politiky. Definuje své výzkumné otázky a hlásí se k metodě kritické diskursivní analýzy. Představuje dále strukturu své práce zdroje/literaturu z nichž při zpracování tématu vycházel.

V následující první kapitole se autor věnuje pojmům, jako je bezpečnostní politika a stručně definuje jednotlivé strategie: strategii kolektivní obrany, jednostranných bezpečnostních garancí, kolektivní a kooperativní bezpečnosti a neutrality, jíž je věnován nejširší prostor.

Kapitola druhá představuje hlavní dokumenty rakouské bezpečnostní a obranné politiky a ukazuje na posuny, které si vynutila změna bezpečnostní situace – zejména na posuny mezi bezpečnostní a obrannou doktrínou z roku 2001 a bezpečnostní strategií roku 2011.

Třetí kapitola se zabývá analýzou působení Rakouska v OSN a OBSE jako institucích kolektivní bezpečnosti a kooperativní bezpečnosti. Nejprve vždy stručně charakterizuje fungování a výsledky činnosti daných organizací. Ukazuje na tradici aktivního podílu Rakouska na misích OSN a prudký rozvoj této činnosti po konci studené války. Postupuje od koncepčních otázek k stručné přehledové charakteristice jednotlivých misí. Stejně postupuje při analýze působení Rakouska v KBSE/OBSE.

Čtvrtá kapitola se zabývá podílem Rakouska na bezpečnostních aktivitách Evropské unie a NATO. Stejně jako v kapitola 3., i zde nejprve vždy stručně charakterizuje fungování a výsledky činnosti daných organizací. Následuje podrobná analýza

přístupu Rakouska k jednotlivým fázím vývoje bezpečnostní a obrané dimenze integračního procesu jako politickému a koncepčnímu problému a jako praktické politice. Sleduje tak přístup Rakouska k institucionálním a smluvním změnám v EU i podíl na realizaci SZBP prostřednictvím jednotlivých misí.

Stejně pak postupuje ve vztahu k NATO. Vrací se k polarizované vnitropolitické diskusi o NATO a postojům veřejnosti, následně ukazuje opět na míru zapojení Rakouska do jednotlivých zahraničních misí vedených NATO.

Závěr práce odpovídá na výzkumné otázky, včetně stručné analýzy omezení rakouské bezpečnostní obranné politiky.

Autor tak vytváří plastický obraz rakouské politiky v jejím dynamickém vývoji. Správně ukazuje, že jde o vývoj, hnaný ani ne tak změnou politických priorit, ale především vnějšího bezpečnostního prostředí a potřebou podílet se na činnosti mezinárodních institucí, jichž členem Rakousko je (OSN, OBSE, EU), nebo s nimiž těsně spolupracuje (NATO).

Práce je psaná dobrým jazykem, jen výjimečně se objevují stylistické nedostatky.

Autor předkládá empirickou, dobře informovanou analýzu. Jistým nedostatkem je, že autor provádí spíše obsahovou analýzu prezentovaných dokumentů a politické debaty představitelů Rakouska a jednotlivých politických stran, nežli skutečně kritickou diskursivní analýzu. Výsledky analýzy nicméně odpovídají zadání a přesvědčivě zodpovídají položené otázky.

V některých místech autor poněkud volně nakládá s pojmy např. kolektivní obrany, bezpečnosti a kooperativní bezpečnosti (např. s.10. v první větě má na mysli zřejmě kolektivní obranu). Na str. 30. a 31. se zase de facto přiklání k sovětskému výkladu Závěrečného aktu (ta interpretuje ruské „нерушимость“ hranic jako jejich „neměnnost“), kdežto Západ (a zejména diplomacie SRN) princip č. III vykládá jako „neporušitelnost“ – mírová změna tedy zůstala možná a realizovala se např. německým sjednocením.

Práce celkově přes drobné nedostatky předkládá hodnověrný obraz vývoje rakouské bezpečnostní politiky. Doporučuje se přijmout ji k obhajobě a ohodnotit ji podle průběhu obhajoby známkou v rozmezí jedna a dvě.

Vladimír Handl
IMS FSV

Praha 14. 6. 2013